

BODEMSANERING IN NOORD-NEDERLAND

Cobie Ensink

In het kader van het zgn. Ginjaar-onderzoek is ook in Friesland, Groningen en Drente — in 1980 — een inventarisatie verricht naar gevallen waar in het verleden (mogelijk) chemisch afval gestort zou (kunnen) zijn. Op 29 december 1982 is Nederland een wet rijker — de Interimwet Bodemsanering — bedoeld om de grote schoonmaak van de Nederlandse bodem te starten. Gesaneerd is er in het Noorden vooralsnog niets. Daar lijkt in 1984 met 27 saneringsgevallen verandering in te komen. In deze bijdrage komen 2 Tweede Kamerleden en de gedeputeerden van Groningen en Friesland aan het woord over de haalbaarheid van de bodemsaneringsprogramma's voor 1984. Gedeputeerde A. J. Eshuis van Drente liet het afweten. Hij had naar zijn zeggen onlangs met medewerkers van Noorderbreedte gesproken over de chemische afvalproblematiek. Op 2 november 1983 om precies te zijn.

Rie de Boois

Ginjaar-onderzoek Aantal gevallen	Drente 26		Friesland 115		Groningen 214	
	1984	1985	1984	1985	1984	1985
Stand van zaken						
Oriënterend onderzoek	47	14	31		15	
Nader onderzoek	27	47	6	9	36	12
Saneringsonderzoek	13	9	7	15	19	24
Sanering	2	8	17	2	8	16
Overige maatregelen	4	7	18	18		
Geraamde kosten 1984	f 6.595.000		f 3.267.500		f 18.170.000	
Rijksbijdrage	f 30.000		f 800.000		f 6.800.000	
Aantal personen belast met uitvoering Interimwet						
Bodemsanering		3		2		5
Personeelsuitbreiding '84		2		2		2
Rijksbijdrage ter dekking personele kosten 1983	f 200.000		f 500.000		f 500.000	

De getallen van de oriënterende onderzoeken voor 1984 en saneringsonderzoeken voor 1985 kunnen voor Drente gering afwijken

Aan gedeputeerde T. Meijer zal het niet liggen de bodem in het Groningse in 1984 schoner te krijgen. "Alles zal worden gedaan om het bodemsaneringsprogramma voor 1984 uit te voeren". Een uitbreiding van personeel op de afdeling bodem van de Provinciale Waterstaat van 5 naar 7 is aanstaande, dit met name vanwege de Wet Bodembescherming. Een royale bezetting. Minder royaal dreigt het te worden met de Rijksbijdragen na 1985 wanneer de verantwoordelijke minister overstelpt zal worden met saneringsgevallen, hetgeen voor de hand ligt gezien de onderzoeksfase waarin duizenden bodemverontreinigingsgevallen nu verkeren. Door het "flessehalseffekt" verwacht Meijer dat er na 1985 zeer streng geselecteerd zal worden wat en waar gesaneerd wordt. Een optimistisch geluid van Meijer is zijn overtuiging dat: "de financiering in 1984 ten gunste van gemeenten zal veranderen". De 10 % (boven de drempelbijdrage van f 10,— per inwoner per geval van bodemverontreiniging tot maximaal f 200.000) die gemeenten nu moeten opbrengen, zal verdwijnen. De 90 % die het Rijk nu betaalt zal mogelijk 100 % worden. Ook acht hij het niet uitgesloten dat de drempelbijdrage in de huidige vorm verandert.

Drente hobbelt achteraan

Tweede Kamerlid Dr. D. K. J. Tommel — D'66 — is zeer te spreken over de aanpak van bodemverontreinigingsgevallen in Friesland en Groningen. "De zaak komt op gang". Drente krijgt echter de rooie kaart. "Met niet één groot saneringsobject in 1984 en een reeks oriënterende onderzoeken (14) vooruitgeschoven naar 1985, hobbelt Drente achteraan". Bij de menkracht, belast met de uitvoering van de Interimwet Bodemsanering — in uren gerekend volgens gedeputeerde Eshuis 3 personen — zijn vraagtekens te plaatsen. Hoe is het anders mogelijk dat het bodemsaneringsprogramma zo mager is

Vuilstort Exloo

en de achterstand vergeleken met elders zo duidelijk blijkt. Personeelsuitbreiding in 1984 met 2 personen zal volgens Tommel niets afdoen aan de achterstand. Door de vaak lange sollicitatieprocedures en inwerkperiode is van die uitbreiding pas na 1984 iets te verwachten. Tommel vindt het een vreemde zaak, dat de bedrijfsterreinen van de VAM na aanvankelijk te zijn opgevoerd, uit het bodemsaneringsprogramma 1984-1987 zijn verdwenen. Vooral omdat bekend is dat de grondwaterverontreiniging omvangrijk is en er zeker chemisch afval, waaronder afgewerkte olie en oplosmiddelen, bij de VAM terecht is gekomen. Tommel voorziet tevens een problematische financiering na 1985, waardoor het opruimen van de kwalijke erfenis zal stagneren.

Bijna plechtig en met overtuiging verklaart de Friese gedeputeerde K. Dankert: "Ik zal

alles doen om het bodemsaneringsprogramma 1984 uit te voeren." Evenals Meijer voorziet Dankert financiële problemen. De plichtigheid evenals de overtuiging verdwijnen echter bij het onderwerp personeelsbeleid. "Er zijn momenteel twee ambtenaren belast met de uitvoering van de Interimwet Bodemsanering en er komen er in '84 twee bij", aldus Dankert. Na een citaat uit de Staatscourant van 4 juli 1983, waaruit blijkt dat Friesland voor 1983 f 500.000,— heeft ontvangen ter dekking van personele kosten voor de uitvoering van de Interimwet Bodemsanering (= 5 functionarissen), voert Dankert in het kader van dat bedrag de Wet Bodembescherming op. Na consultatie van bedoelde publikatie uit de Staatscourant, weet Dankert te melden dat uitbreiding van personeel groter zal zijn in 1984. "Twee op de Griffie en drie op Waterstaat. En met de Wet Bodembescherming zijn gevallen van bodemverontreiniging te voorkomen", aldus Dankert.

Dweilen met de kraan open

"Het is te gek dat milieu-organisaties de overheden met de neus op stortplaatsen moeten drukken. Maar het is helemaal te gek dat dan de reactie van een Kamer van Koophandel is dat het een schande is dat het schone Drente door de GifAtlas zo wordt benadeeld." Aan het woord mevrouw R. J. E. de Boois, Tweede Kamerlid voor de PvdA en zo ongeveer het milieugeweten van die partij. "Ons is steeds voorgehouden: er is geld genoeg, maar de provincies laten het afweten. Nu de provincies wel om geld komen is er onvoldoende en ik vrees dat het de komende jaren nog moeilijker zal worden. De afgelopen twintig jaar is de samenleving voor een koopje van een gigantische berg chemisch afval afgekomen door het onder het kleed te stofferen, de prijs dat afval milieuerantwoord te verwerken, zal alsnog betaald moeten worden. Daar moet geld beschikbaar voor worden gesteld." In een verhaalsakkie op de vervuiler ziet Rie de Boois geen brood. "Wat moeten we met een boete van één miljoen en een standje van de rechter, daar krijgen we de boel niet mee schoon." Zij ziet veel in een tijdelijk fonds, gevoed door vervuilende bedrijven, om daaruit de grote schoonmaak te betalen en een goede Wet Bodembescherming om de bodem schoon te houden. De grote verschillen per provincie in het aantal ambtenaren voor bodemsanering doen haar vermoeden dat de Rijksbijdrage ter dekking van personele kosten een aardige bron van inkomsten is voor een aantal provincies. "Met chemisch afval is er geblunderd en dat kan niet meer", getuigt Rie de Boois. "Tot nu toe is saneren, hoe weinig het ook nog gebeurt, dweilen met de kraan open. Om de kraan dicht te krijgen is een Wet Bodembescherming van het allergrootste belang".